

LOODUPÕHISED LAHENDUSED

sademevee- ja kuumaprobleemide leevendamiseks

Kas oled oma kinnistul hädas paduvihmajärgsete üleujutustega või muutub majaesine kuumalainete ajal talumatult kuumaks ja muru kõrbeb kollaseks?

Siis peaksid teadma järgmist:

Esiteks: need probleemid ei kao iseenesest ja võivad kliima muutumise tagajärjel isegi võimenduda, sest tulevikus on oodata nii paduvihmade kui ka kuumalainete sagenemist ja intensiivistumist.

Teiseks: hea uudis on see, et iga kinnistuomanik saab ise väga palju ära teha nende probleemide leevendamiseks ja loodus on siin meie liitlane. Siit voldikust leiad näpunäiteid ja viiteid lisateabele looduspõhiste lahenduste kohta nii sademevee- kui ka kuumaprobleemide leevendamiseks.

Looduspõhised lahendused on loodusest inspireeritud või looduslikel protsessidel põhinevad lahendused, mis aitavad kohaneda kliimamuutustega, vähendada loodusõnnetustega seotud riske, muuta linnade elukeskkonda tervislikumaks, lahendada veevarustuse ja toiduga kindlustatusega seotud probleeme jne.

Looduspõhised lahendused on sageli kasulikumad ja kulutõhusamad kui puhttehnilised. Lahenduse valikul tuleks aga arvesse võtta konkreetse kinnistu tingimusi. Sageli saavutatakse parim tulemus tehniliste ja looduspõhiste lahenduste kombineerimisel.

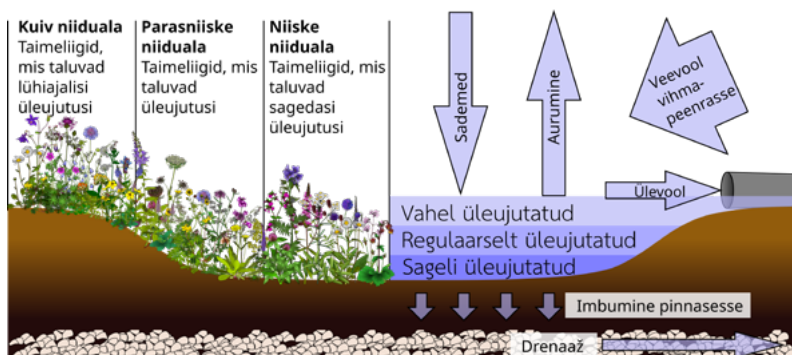

KUIDAS SADEMEVETT OMA KINNISTUL LOODUSLÄHEDASELT KÄIDELDA

Linnapiirkondades, kus on vähe rohelist ja palju vett mitteläbilaskvat pinda, tekivad paduvihmade tagajärjel sageli üleujutused, sest sademeveel pole kusagile imbuda ja sademeveetorustik ei suuda nii suurt kogust vett korraga vastu võtta. Looduspõhiste sademeveelahenduste abil saame vähendada kõvakattega pindu, soodustada vee infiltreerumist pinnasesse ning aeglustada sademevee äravoolu. Mida rohkem vee jõudmist sademeveetorustikku erinevate kraavide, üleujutatavate alade jms lahenduste abil viivitada, seda tõhusamalt tagab süsteem liigvee ärajuhtimise. Nii saab igaüks kaasa aidata üleujutuste ärahoidmisele, vähendades kõvakattega ala ning suurendades roheluse ja vett läbilaskva katendi osa oma hoovis ja aias.

Sademeveelahenduste planeerimist tuleks alustada võimalikult lähedal sademevee äravoolu tekkeallikale. Kinnistul on peamised äravoolu tekkimise kohad hoonete katused ja muud vett mitteläbilaskvad pinnad, mistõttu peaksid hoonetel või nende vahetus läheduses asuma sobivad sademeveelahendused, nt rohekatused, roheseinad, sademevee kogumismahutid ning hoonest turvalisel kaugusel vett läbilaskvad katendid, viibetiigid, nõvad või vihmapeenrad.

Vaata voldiku siseküljelt, milliseid taimi peaks kasutama vihmapeenardes ja muudes ajutiselt üleujutatavates sademeveelahendustes.

ELURIKKUS PÄASTAB KÕRVETAVA KUUMUSE KÄEST

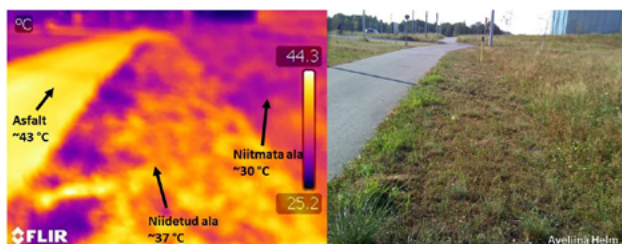
Eestis esineb kuumalaineid pea igal suvel. Kõige suurem probleem on linnapiirkondades, kus on tihe hoonestus, vähe haljastust ja palju päikese käes kuumenevat tumedat pinda (nt asfaltteed, asfaltkattega parklad, bituumenkatused). Linnad ja hoonete tehnosüsteemid toodavad ka ise soojust, seda eraldub näiteks kliimaseadmetest, kodumasinatest, kohvikuköökidest ja sõidukitest. Seetõttu tekivad linnades ümbritsevatest aladest kõrgema temperatuuriga kohad, mida nimetatakse **soojusaarteks**. Kui sinu kinnistul või selle läheduses on palju soojust neelavat pinda või jääksoojust tekitavaid seadmeid, on oht lokaalse soojusaare tekkeks.

Haljastuse lisamisega saab ümbritseva keskkonna temperatuuri päris palju mõjutada. Kõige tõhusamad temperatuuri reguleerijad on mõistagi puud, mis varju pakkudes jahutavad nii välisõhku kui ka hooned, kuid oluline roll on ka põõsastel ja rohttaimestikul.

Kuuma ilmaga (üle 30°C) linnas ringi käies võib näha, et kui päikese käes ulatuvad linnatänavate temperatuurid ligi 50 kraadini, siis niitmata aladel ning puude ja põõsaste varjus on teekatte temperatuur oluliselt madalam (erinevus võib olla 10 kraadi või enamgi).

Seega on liigirikas looduslik taimestik meie liitlane kuumusega toimetulekul. Iganädalasel niidetav ja kastetav muru on küll roheline, aga äärmiselt liigivaene. Raja asfaldi või muru asemel kodumaiste taimedega lilleniit, mis vajab niitmist vaid 1-2 korda aastas. Sellega

- hoiad kokku niitmiskuludelt,
- hoiad kokku kastmisvett, kuna mitmekesine ja harva niidetav taimestik on palju põuakindlam kui kultuurmuru,
- tood aeda õiteilu ja elurikkust, sh linde, liblikaid ja kimalasi.

Asfalt, niidetud muru ja niitmata ala Eesti Rahva Muuseumi juures. Õhutemperatuur 31°C. Vasakul termokaamera pilt. Fotod: Aveliina Helm

LISATEAVE

Projekti LATESTadapt materjalid
lifelatestadapt.viimsivald.ee/et/materjalid

- Juhend looduslike taimekoosluste kasutamiseks looduspõhistes lahendustes linnalise üleujutuskindluse suurendamiseks (ingl)

lifelatestadapt.viimsivald.ee/wp-content/uploads/2024/07/T2.1_Guide-on-using-the-native-plant-communities-at-NBSs-for-urban-flood-resilience-ENG.pdf

- Looduspõhiste lahenduste kulutõhususe rakendus baltijaskrasti.lv/blog/projekti/life-latestadapt/nature-based-solutions-cost-efficiency-tool

- Küsi ekspertidelt looduspõhiste lahenduste kohta meie konsultatsioonifoorumis: lifelatestadapt.viimsivald.ee/et/foorum

Brošüür "Eesti kliimasse sobivad sademeveelahendused" (2021): urbans-torm.viimsivald.ee/wp-content/uploads/2021/08/urbanstorm-teavik_EST_veebifail.pdf

Eesti kliimasse sobivate säästvate sademeveelahenduste käsiraamat (2022): urbanstorm.viimsivald.ee/wp-content/uploads/2023/03/SUDS_kasiraamat_digi.pdf

Valikutööriist kinnistu sademeveekäitluslahenduste leidmiseks tiheasustusaladel: kinnistu-sademeveekaitlus.lovable.app

Ehitusgiid (teejuht ehitamise kavandamisel: selgitab mõisteid ja õigusraamistikku, kirjeldab olulisimaid tegevusi ja nõudeid ning juhendab, kas ja milliseid lube või kooskõlastusi on vaja): livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/abi/ehitusgiid. Sisaldab ka peatükki "Vesi, kanalisatsioon, sademevesi" livekluster.ehr.ee/ui/ehr/v1/abi/ehitusgiid/tehno/vesi-kanalisatsioon-sademevesi

Elurikka haljastuse kataloog: haljastus.tallinn.ee

OÜ Nordic Botanical - Looduslikud haljastuslahendused ja looduslike taimede seemned nordicbotanical.ee

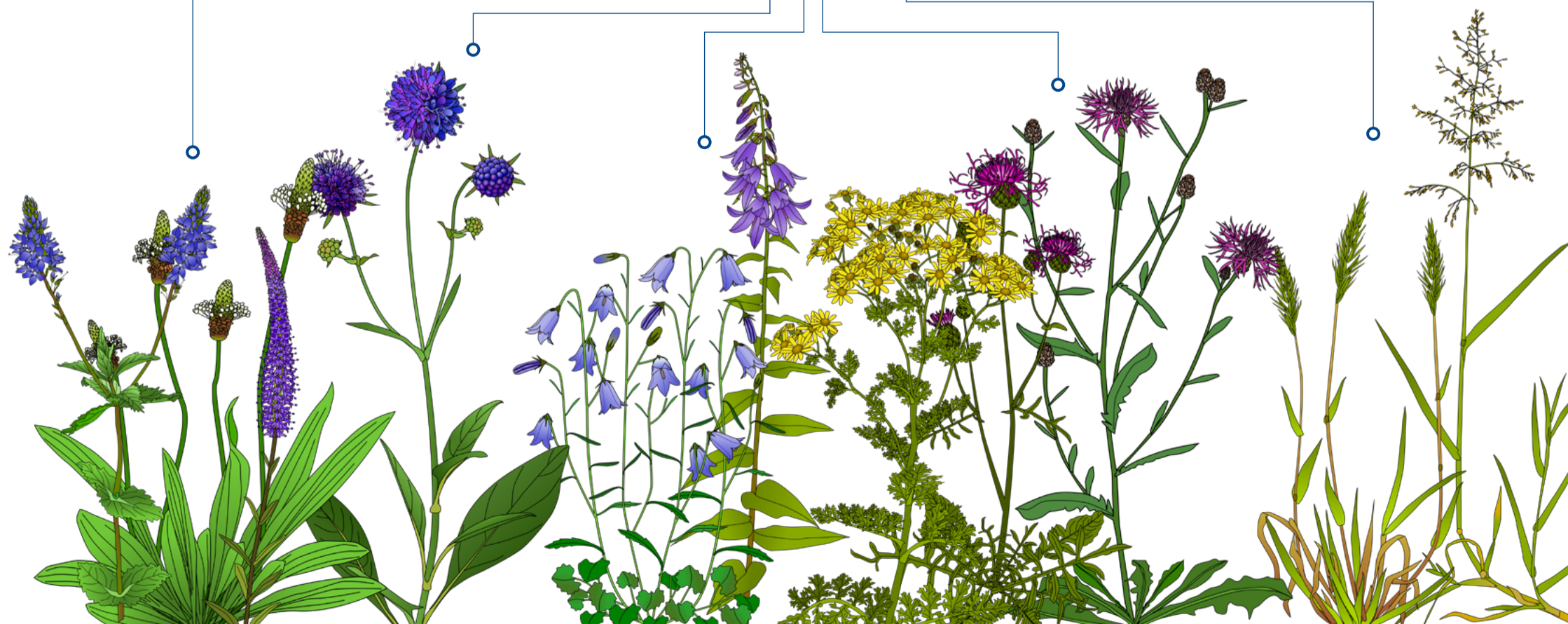
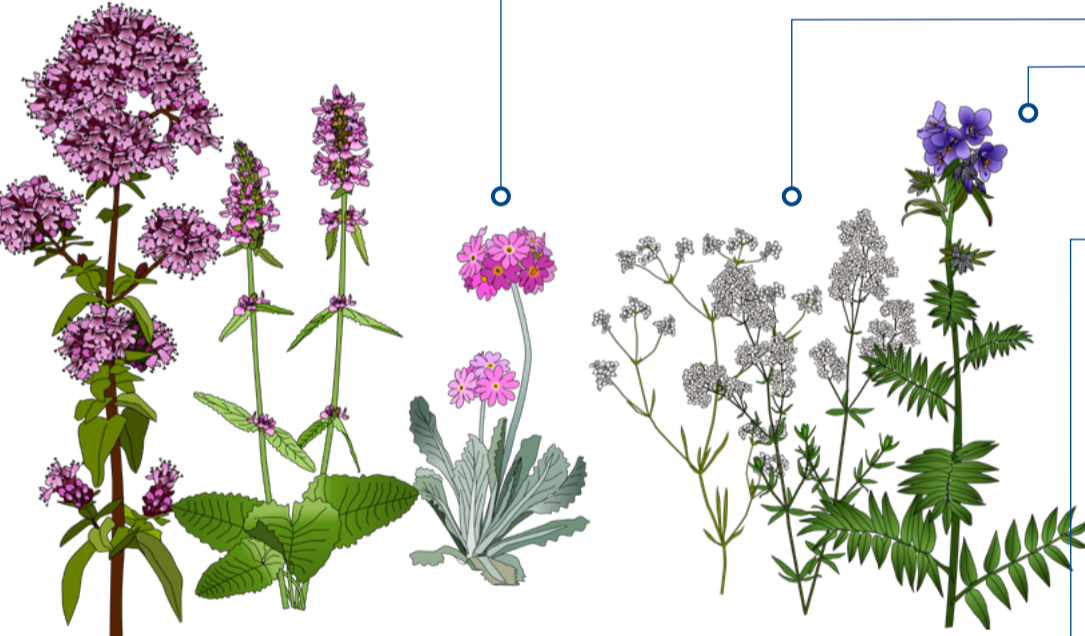
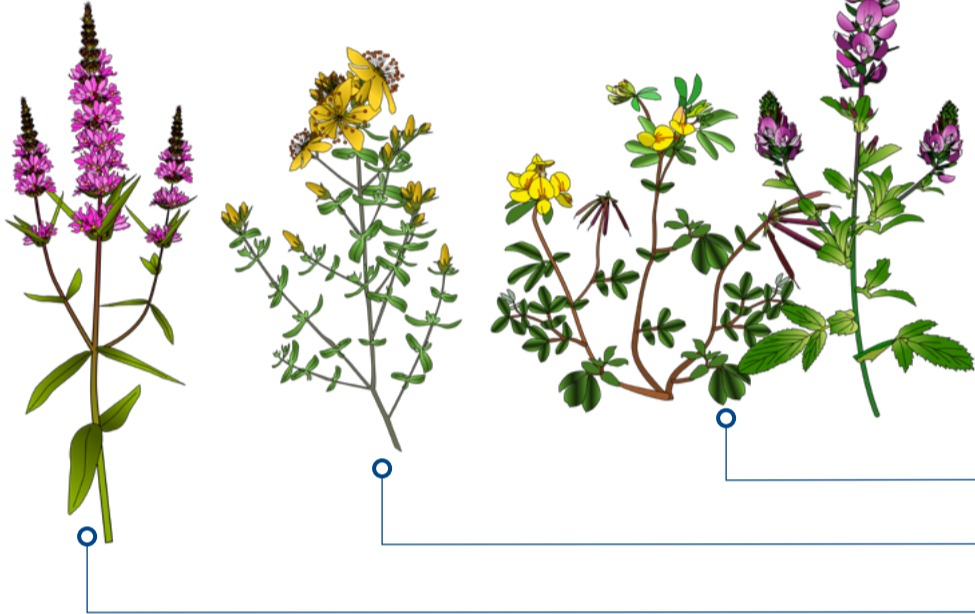
KLIIMAMINISTEERIUM

Voldik on valminud projekti „Looduspõhiste ja nutikate lahenduste väljatöötamine ja demonstreerimine linnaliste alade kliimakindluse parandamiseks Eestis ja Lätis - LIFE LATESTadapt“ raames, mida rahastavad Euroopa Liidu LIFE programm, Läti Targa Halduse ja Regionaalarengu Ministeerium ja Eesti Vabariigi Kliimaministeerium. Voldiku sisu väljendab üksnes projekti partnerite, mitte Euroopa Liidu, CINEA või rahastajate seisukohti.

Koostaja: Merle Kuris, Balti Keskkonnafoorum. Taimepildid: Mart Meriste, Nordic Botanical OÜ
Kujundus: Purk Oü. © LIFE LATESTadapt 2026

LOODUSPÕHISTESSE SADEMEVEELAHENDUSTESSE (nt vihmapeenar) SOBIVAD KOHALIKUD TAIMELIIGID:

Paljud Eesti loodusmaastikule omased taimeliigid ei jää välimuselt sugugi alla kultuurliikidele ja lisaks on need meie kliimas vastupidavamad ning toetavad kohaliku elurikkust. Siin on toodud valik taimeliike, mis kasvavad meie looduslikes kooslustes, kus valitsevad vihmapeenraga sarnased tingimused ehk vahelduvad üleujutused ja põuad. Seega on need liigid sobivad ka vihmapeenras kasutamiseks. Pea meeles, et iga vihmapeenar on erinev, mistõttu on soovitatav külvata/istutada rohkem liike, et tagada piisav liigirikkus, kui mõni taim peaks välja surema.

Nelgilised	nõmmnelk, nurmnelk, tõrvallil, punane pusurohi
Tulikalised	harilik kurekell, kibe tulikas, kuldtulikas, mitmeõiene tulikas, harilik kullerkupp
Roosõielised	kortsleht, harilik angervaks, ojamõõl, hõbemarjan, tedremarjan
Liblikõielised	harilik koldrohi, harilik nõiahammas, haisev jooksjarohe, randristik, mägiristik
Naistepunalised	liht-naistepuna
Kukesabalised	harilik kukesaba
Huulõielised	harilik mägimünt, harilik pune, harilik käbihein, harilik tõnnike, paljalehine liivatee, nõmm-liivatee
Nurmenukulised	pääsusilm
Madaralised	värv-varjulill, valge madar, värvmadar, hobumadar
Siniladvalised	harilik sinilatv
Karelehelised	mets-lõosilm
Sarikalised	harilik heinputk, harilik näär
Teelehelised	harilik käokannus, süstlehine teeleht, keskmine teeleht, külmamailane, pikalehine mailane, kassisaba, laialehine mailane
Kuslapuulised	peetriteht
Kellukalised	kurekellukas, ümaralehine kellukas
Korvõielised	arujumikas, põldjumikas, harilik vesikanep, harilik äiatar, sügisene seanupp, harilik karutubakas, voolme-risirohi, värvi-paskhein, harilik kuldvits, harilik soolikarohi
Kõrrelised	harilik kastehein, lõhnav maarjahein, harilik sugapea, luht-kastevars, harilik sinihelmikas, harilik lubikas